

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Niveau	CLB
Instellingsnummer	114736
Instelling	Vrij CLB Brugge(n)
directeur	Cathérine RYCKEBOER
adres	Sint-Maartensbilk 2 - 8000 BRUGGE
telefoon	050-44.02.20
fax	050-44.02.21
e-mail	brugge1@clbbrugge.be
website/URL	www.clbbrugge.be
Inrichtende macht/Bestuur	106369 - VCLB Noord-West-Vlaanderen te BRUGGE
adres	Sint-Maartensbilk 2 - 8000 BRUGGE
Tijdstip doorlichting	van 17 mei 2010 tot 21 mei 2010
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	De Paepe Guy
Teamleden	Dobbels Marleen Vandervee Regine Stevelyck Carine (waarnemer)
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	De Vos Inge
Datum van bespreking met de instelling	08 juni 2010

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	Begeleidingsaspecten in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
4	KWALITEITSPROFIEL	6
5	RESULTATEN	8
5.1	Regelgeving en begeleiding	8
5.2	Schoolloopbaan	13
5.3	Outcomes	13
5.4	Tevredenheid	13
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	15
6.1	Algemeen	15
6.2	Personeel	16
6.3	Logistiek	18
6.4	Onderwijskundig	18
7	STERKTES EN ZWAKTES	22
7.1	Relevante aspecten waarin het CLB goed is	22
7.2	Relevante aspecten die het CLB kan verbeteren	22
7.3	Relevante aspecten die het CLB moet verbeteren	22
8	ADVIES	23
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	24

1 INLEIDING

Van 17 mei 2010 tot 21 mei 2010 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne. Overeenkomstig het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van art. 38 §5 om het toezicht hierop afzonderlijk uit te voeren.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- het centrum heeft een gedeeld werkgebied
- het centrum maakt deel uit van een Regionale Ondersteuningscel (ROC)
- gedeeld gebruik van de infrastructuur door bvb. arbeidsgeneeskunde, K&G, ...

De schoolse achterstand in het werkgebied varieerde in het schooljaar 2008-2009 van 3% tot 56%. De hoogste percentages schoolse achterstand zien we in het secundair onderwijs met een aanbod technisch en beroepssecundair onderwijs. Ook binnen het lager onderwijs vertonen enkele scholen een relatief hoog percentage schoolse achterstand. De percentages komen verspreid voor in het werkgebied. Er is dus niet meteen een aanleiding om de kwetsbaarheid van de input aan een bepaalde regio of aan bepaalde gemeenten te verbinden.

In het kleuter en lager onderwijs noteren we 11% leerlingen met een **GOK-indicator** voor het schooljaar 2001-2002 en voor het schooljaar 2004-2005. Dit cijfer stijgt lichtjes naar 14% voor het schooljaar 2007-2008. Dit ligt beduidend onder het Vlaams gemiddelde ($\pm 25\%$). We leiden uit de GOK-indicatoren af dat het centrum en de scholen in haar werkgebied alert moeten zijn voor de behoeften van ouders (moeders) met een laag opleidingsniveau.

In het secundair onderwijs noteren we in 2001-2002 voor de eerste graad 12% leerlingen met een **GOK-indicator**. In 2004-2005 stijgt dit percentage naar 19%. In 2007-2008 stijgt dit aantal naar 29%. Dit is 9% onder het gemiddelde in Vlaanderen. Op basis van de GOK-indicatoren kan voor de eerste graad dezelfde conclusie worden getrokken als voor het basisonderwijs. De indicatoren 'laag opleidingsniveau van de moeder' en 'studietoelagen' komen meest frequent voor bij deze leerlingen. Voor de 2de en 3de graad noteren we 10% leerlingen met een GOK-indicator in 2001-2002 en 9% in 2004-2005. Mede onder invloed van een andere berekeningswijze stijgt dit percentage naar 31% in 2007-2008. Dit cijfer ligt opnieuw onder het gemiddelde in Vlaanderen (38%). De belangrijkste indicatoren zijn dezelfde indicatoren als in de eerste graad.

In het schooljaar 2007-2008 telt het centrum 177 **GON-leerlingen** binnen het werkgebied. We merken in het schooljaar 2008-2009 een lichte stijging naar 181 GON-leerlingen. Dit laatste cijfer ligt nog duidelijk beneden het gemiddelde van de grote centra. Het valt op dat de leerlingen verspreid zitten over bijna alle scholen van het werkgebied zonder echte uitschieters.

Op basis van de GOK-gegevens zien we geen extreme concentratie van risicofactoren binnen het werkgebied, maar het is wel duidelijk dat er op basis van de GOK- en GON-gegevens met specifieke behoeften van sommige leerlingen en hun ouders moet rekening gehouden worden en dat schoolse achterstand voorkomen en afremmen een belangrijke uitdaging blijft.

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie vakken en procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting.

3.1 Begeleidingsaspecten in de focus

Beleidsplan/Beleidscontract
Conform art. 38 en art. 39 van decreet CLB (1/ 12/ 1998)
Leerlinggebonden activiteiten
Leren en studeren
Psychisch en sociaal functioneren
Preventie gezondheidszorg
Algemene consulten
Schoolondersteuning
Projecten rond prioritaire doelgroepen

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Algemeen

Kwaliteitszorg
Zelfevaluatie
Kwaliteitssysteem

Personeel

Personeelsbeheer
Personeelsorganisatie

Logistiek

Materieel beheer
Infrastructuur

Onderwijs

Begeleiding
Afstemming school en CLB
Hulpverlening
Preventieve gezondheidszorg
Schoolondersteuning
Evaluatie
Attesteringspraktijk

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

Output

Tevredenheid
Personeel

4 KWALITEITSPROFIEL

Het centrum behoort tot de middengroep binnen de groep van de grote Centra voor Leerlingenbegeleiding. De personeelsleden zitten verdeeld over twee vestigingsplaatsen die vrij dicht bij elkaar liggen. Er is een horizontale splitsing doorgevoerd: in de ene vestiging begeleiding van kleuter- en lager onderwijs, in de andere vestiging: begeleiding van het secundair onderwijs.

Uit de analyse van de beschikbare gegevens van het werkgebied blijkt dat niet alle leerlingen het even goed doen op school. Dit leiden we o.a. af uit de sterk uiteenlopende cijfers over schoolse achterstand. Alle beschikbare leerlingengegevens wijzen op een betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden en behoeften.

Outputgegevens van het CLB op basis van registratie zijn momenteel niet beschikbaar, maar zullen in de toekomst moeten duidelijk maken op welke manier het CLB haar opdracht, om in samenwerking met de school ervoor te zorgen dat al deze leerlingen op de best mogelijke wijze hun schoolloopbaan kunnen doorlopen, rekening houdend met speciale noden en behoeften, waarmaakt.

Bevraging van CLB-medewerkers wijzen op een algemene tevredenheid over de (samen-)werking.

Tijdens de doorlichting leerden we een zoekende organisatie kennen die nog volop in ontwikkeling is en steeds opnieuw pogingen onderneemt om verder te groeien. We hebben heel gemotiveerde medewerkers ontmoet die proberen zo goed mogelijk te reageren op de problemen die zich aandienen in het werkgebied. Het centrum straalt dynamiek uit en streeft naar een kwaliteitsvolle dienstverlening.

Er werd met alle scholen in het werkgebied een beleidscontract afgesloten. De huidige versie van de schoolspecifieke afspraken in het beleidscontract voldoet niet aan wat de overheid verwacht (zie art. 39 DCLB).

Medewerking van de scholen zal nodig zijn om de gevraagde verbetering te bereiken. De doelstellingen die men voor de samenwerking met de scholen vooropstelt en de manier waarop men deze doelstellingen wil bereiken (werkwijze) moet duidelijker beschreven zijn zodat men bij het opvolgen van vorderingen en effecten (jaarlijkse evaluatie) in staat is verbanden te leggen tussen de nagestreefde doelen en de resultaten.

De aanpak van de kernactiviteiten voor het domein 'leren en studeren' is sterk. De signalen bereiken de medewerkers en men tracht alle actoren zoveel mogelijk te betrekken in het hulpverleningsproces. De wijze waarop de multidisciplinaire aanpak wordt uitgebouwd is mede bepaald door de wijze waarop de contactpersoon de problematiek benadert. Men beschikt over ondersteunend materiaal om een proces kwaliteitsvol te laten verlopen en het nodige diagnostisch materiaal is beschikbaar.

Bij de leerlinggebonden activiteiten binnen het domein 'Psychisch en sociaal functioneren' valt op dat de medewerkers extra aandacht besteden aan de kansarmen binnen de populatie. Via de school wordt geprobeerd om de ouders en leerlingen te motiveren om zelf contact te nemen met het centrum. Men sluit zo goed mogelijk aan bij de zorgstructuur van de school. Door de lange wachtlijsten bij de externe diensten is het soms moeilijk om echte kortdurende begeleidingen vol te houden.

De algemene consulten worden met zorg uitgevoerd. Om een kwaliteitsvol onderzoek te garanderen baseert het centrum zich op de wetenschappelijk onderbouwde standaarden.

Er wordt in de aanloop naar de consulten voldoende informatie gegeven aan de leerlingen en de ouders, waarbij bijzondere inspanningen worden geleverd naar de meest kwetsbaren.

Om de aanwezigheid van ouders of opvoedingsverantwoordelijken in de tweede kleuterklas aan te moedigen zal het centrum extra inspanningen moeten leveren aangezien in de huidige werking vooral betrokkenheid in de eerste kleuterklas werd nagestreefd.

De medewerkers werden geïnformeerd en gesensibiliseerd betreffende de werking met prioritaire groepen. Een visietekst zet de krijtlijnen uit en er is een heel positieve houding bij alle medewerkers ten opzichte van de kansarmen. Op verschillende manieren trachten de medewerkers zicht te krijgen op de kansarme leerlingen binnen de schoolpopulatie. Op individueel niveau is het centrum heel sterk, op het vlak van schoolondersteuning werd een belangrijke start genomen maar kan de doorstroming nog versterkt worden. Binnen het netwerk en in de samenwerking met de LOP's probeert men de werking met de prioritaire groepen verder uit te bouwen en te versterken.

In 2007 werd gestart met een zelfevaluatie met als doel het welbevinden van de medewerkers in kaart te brengen. Op basis van deze zelfevaluatie werden een vijftal actiepunten geformuleerd waarvan er momenteel nog drie in de fase van uitvoering zijn. Het proces zelf van de zelfevaluatie werd nog niet echt

geëvalueerd.

Er werd een visie op kwaliteitszorg uitgewerkt en er werd een kwaliteitsstructuur gecreëerd. De recent opgestelde kwaliteitsplannen zijn nog onvoldoende uitgewerkt. De inhoudelijke invulling van het kwaliteitshandboek is nog te beperkt en er ontbreken nog tal van elementen die volgens de regelgeving deel moeten uitmaken van dit handboek. Voor de verdere ontwikkeling van het centrum is het nodig dat men er in slaagt vernieuwingen en verbeteringen goed voor te bereiden op basis van alle beschikbare gegevens. Dit kan helpen om de juiste doelstellingen te bepalen en de gerealiseerde effecten achteraf na te gaan

Het centrum heeft het toegekende omkaderingsgewicht maximaal benut voor de werking in de scholen. De extra GOK-omkadering wordt besteed aan de scholen met GOK-leerlingen. Het beleid heeft gekozen voor een schoolnabije werking via een traditioneel teamconcept (vier medewerkers per school waarvan één contactpersoon). Heel wat medewerkers nemen een taak op van verantwoordelijke en/of coördinator. Voor het beleidsteam is een gedeeltelijke vrijstelling hiervoor voorzien.

De nodige overlegmomenten worden organisatorisch voorzien in de jaarplanning zodat de mogelijkheid voor disciplinegebonden, disciplineoverstijgend, vestigingsoverstijgend én multidisciplinaire overleg gegarandeerd is.

De medische infrastructuur in het centrum beantwoordt niet aan de regelgeving. Het is een verplichting om tijdens de consulten de auditieve privacy te garanderen.

De infrastructuur die ingezet wordt in een aantal scholen voor buitengewoon onderwijs voldoet evenmin. Het is belangrijk om hierover duidelijke afspraken te maken met de scholen rekening houdend met de regelgeving.

Het multidisciplinair handelen is een zorg van het centrum. Het beleid én de medewerkers zijn momenteel op zoek naar een faciliterend teamconcept dat betere garanties kan bieden voor het multidisciplinair overleg, zowel naar frequentie als naar inhoud. Het beleid is stimulerend en de bereidheid tot samenwerking is aanwezig bij de medewerkers. Er is een planning opgesteld waarbinnen multidisciplinair handelen mogelijk wordt gemaakt. Er is gekozen voor handelingsgericht werken, wat een extra impuls inhoudt voor het overleggen met collega's. Indien men de inspanningen blijft voortzetten op een strategisch verantwoorde manier en rekening houdt met bepaalde voorwaarden, dan moet het centrum erin slagen om dit aspect van de werking ook kwaliteitsvol uit te bouwen.

Het centrum volgt de evolutie van de kinderen op via het overleg met de scholen. Tijdens de schoolloopbaan kan het nodig zijn bepaalde beslissingen te nemen en te bekrachtigen via een attest. Aan deze praktijk wordt heel veel zorg besteed door alle medewerkers. Er is ondersteunend materiaal, men kan bij collega's te rade gaan en via fiches wordt een gelijkgerichte benadering nagestreefd. Het multidisciplinair overleg, de betrokkenheid van de leerling zelf en het gebruik van de beschikbare gegevens in de evaluatie zijn items die nog kunnen geoptimaliseerd worden.

5 RESULTATEN

5.1 Regelgeving en begeleiding

Het onderzoek van de begeleidingsactiviteiten levert voor de focus volgende conclusies op:

5.1.1 Beleidsplan/Beleidscontract

Opstellen

Voldoet

Vaststellingen

- Er werd met elke school in het werkgebied een beleidscontract afgesloten voor de periode 2009-2012.

Conform art.38 en art.39 van decreet CLB (1/12/1998)

Voldoet niet

Vaststellingen

- We stellen vast dat in de meeste gevallen het overleg met de scholen geen aanleiding gaf tot schoolspecifieke afspraken. De voorgestelde inhoud door het beleidsteam werd zelden gewijzigd en de afspraken zijn eerder algemeen, een vertaling van de regelgeving en van praktische aard.
- Er werd invulling gegeven aan het nieuwe model van VSKO-VCLB. Alle items, die voorkomen in het model, werden ingevuld. Dit model omvat volgende onderdelen:
 - o administratieve gegevens over school en CLB.
 - o algemene informatie over de samenwerking tussen het schoolpersoneel, de CLB-medewerkers en de pedagogische begeleidingsdienst betrokken bij de leerlingenbegeleiding op school en de wijze waarop hierover gecommuniceerd wordt.
 - o de samenwerking in het kader van de verplichte begeleiding.
 - o de samenwerking tussen school en CLB in het kader van de leerlingenbegeleiding op school en het verzekerd aanbod.
 - o de elementen van het verzekerd aanbod waarop de school niet ingaat en haar motivering
 - o andere afspraken
 - o de wijze waarop de bijzondere bepalingen geëvalueerd en bijgestuurd worden.
- De afspraken die werden opgenomen geven geen beeld van de wijze waarop de samenwerking tussen school en CLB verloopt. Nochtans staan duidelijke aanwijzingen vermeld in de handleiding bij het gebruikte model: (1) welke zijn de doelstellingen en de activiteiten, (2) wat zal de school doen en hoe zal ze daaraan werken en (3) wat zal het CLB doen en hoe zal het daaraan werken.
- De administratieve gegevens, de concrete afspraken betreffende deelname aan schoolintern overleg en de realisatie van de permanentie zijn overal aanwezig.
- Bij alle bijzondere bepalingen wordt een verwijzing naar achtergrondinformatie toegevoegd. Deze informatie kan gevonden worden op een aantal publieke websites of op de website van het centrum.
- De complexiteit van het werkgebied, de verscheidenheid aan problematieken, de verschillende schoolculturen en de erg verschillende uitbouw van de eerste zorg op school zou ertoe moeten leiden dat de algemene principes vertaald worden in schoolspecifieke afspraken waarin de doelstellingen en de werkwijze duidelijk verwoord zijn. Dit gebeurt onvoldoende in de huidige versie van de bijzondere bepalingen.
- Het CLB beschikt of kan beschikken over een aantal gegevens betreffende de zorgstructuur van de school. Daarnaast is het van belang om, samen met de school, aandacht te besteden aan de nodenverkenning bij de leerlingen en de leerkrachten. Al deze gegevens kunnen dan gebruikt worden bij het concretiserend overleg per school om te komen tot schoolspecifieke afspraken.
- Uit de gesprekken met de medewerkers blijkt dat er in het dagelijkse handelen meer acties worden ondernomen dan beschreven in de bijzondere bepalingen. (zie 5.1.2. Leren en studeren, Psychisch en sociaal functioneren, 5.1.4. projecten rond prioritaire doelgroepen, 6.4.3. attesteringspraktijk)

- De wijze waarop de voortgangsgesprekken uitgevoerd worden is duidelijk en elk gesprek geeft aanleiding tot een schriftelijk verslag. De link tussen dit verslag en de eventuele bijstellingen is niet overal even duidelijk in beeld gebracht.
- De medewerkers beschikken niet over referentiekaders om na te gaan of de afspraken evolueren in de richting zoals bepaald in artikel 39 DCLB.

5.1.2 Leerlinggebonden activiteiten

Leren en studeren

Voldoet

Vaststellingen

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp niet steunen op geregistreerde gegevens.

- Signalen binnen dit begeleidingsdomein bereiken de CLB-medewerker via het MDO (basisonderwijs) en de cel leerlingenbegeleiding (secundair onderwijs). De contactpersoon volgt in principe deze besprekingen alhoewel in sommige basisscholen de p-discipline deze taak op zich neemt. Daarnaast kunnen de directie en de leerkrachten ook rechtstreeks problemen signaleren aan het CLB. Soms wordt bij deze signalering gebruik gemaakt van bepaalde documenten (bvb 'Aanvraag tot zorg').
- De mogelijkheid voor ouders en leerlingen om ook rechtstreeks het centrum te contacteren wordt kenbaar gemaakt bij meerdere gelegenheden.
- Het overleg op school kan meerdere rollen vervullen: melding van moeilijkheden, vraagverheldering, afspreken van het begeleidingstraject, ondersteuning van de leerkracht, follow-up. Het is raadzaam om duidelijke afspraken te maken met de school over de juiste doelstellingen van dit overleg.
- De kernactiviteiten, zoals vermeld in het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de operationele doelstellingen van de CLB (BVR operationele doelstellingen), zijn gekend en worden aangeboden bij individuele zorgvragen van leerlingen, ouders en scholen.
- Het onthaal wordt in eerste instantie opgenomen door de contactpersoon (p-discipline, MW, PMW). Tijdens het proces van de vraagverheldering worden zoveel mogelijk alle actoren betrokken. Dit kan ofwel rechtstreeks via gesprek met ouders, leerlingen en leerkrachten ofwel tijdens het overleg in MDO of Cel via de zorgcoördinatoren en/of interne leerlingenbegeleiders. Bij dit overleg worden de verschillende mogelijkheden afgetoetst en worden eventueel de verdere stappen afgesproken.
- Indien het signaal door de school geformuleerd wordt zal het CLB de school motiveren om de ouders en/of de leerling zoveel mogelijk probleembewust te maken zodat de hulpvraag door de leerling en/of de ouders aan het centrum wordt gesteld waardoor de verdere begeleidingsfasen vlotter en in een positieve sfeer kunnen verlopen.
- De medewerkers geven aan over voldoende diagnostisch materiaal te beschikken om te komen tot een kwaliteitsvolle diagnose en een goed onderbouwd advies indien nodig. Er werd ook heel wat ondersteunend materiaal (fiches - primair proces) ontwikkeld. Deze fiches kunnen geraadpleegd worden in het kwaliteitshandboek op het intranet.
- De tussenkomsten van het CLB en de diagnostiek zijn erop gericht een passend antwoord te bieden aan de problemen. Hiertoe wordt een handelingsplan opgesteld waarbij extra hulp, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen centraal staan in de hulpverlening thuis en op school.
- Alle acties worden bijgehouden in het dossier aan de hand van het activiteitenregistratiedocument (ARD). Het gebruik van dit document wordt niet door iedereen als een faciliterend element ervaren. Dit geeft aanleiding tot meer papieren in het dossier en een versnippering van het traject waardoor het overzicht verloren kan gaan.
- Binnen dit begeleidingsdomein komt het multidisciplinair overleg in het centrum moeilijk op gang. De p-discipline voelt zich meestal sterk genoeg om deze problematiek zelfstandig op te vangen waardoor het teamoverleg, mede door tijdsgebrek, eerder kan benut worden voor de werking binnen de andere begeleidingsdomeinen. Dit moet in de toekomst opnieuw geëvalueerd worden omwille van het feit dat ook binnen dit domein de meerwaarde van het multidisciplinair werken maximaal moet benut worden.
- Het is opvallend dat in alle gesprekken met de medewerkers duidelijk naar voor komt dat de teams veel meer activiteiten en acties ontplooiën in hun samenwerking met de scholen dan hetgeen kan afgeleid worden uit de afspraken zoals beschreven in de bijzondere bepalingen.

Psychisch en sociaal functioneren

Voldoet

Vaststellingen

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp niet steunen op geregistreerde gegevens.

- Uit de gesprekken met de medewerkers blijkt dat de kernactiviteiten, zoals vermeld in het 'BVR operationele doelstellingen', gekend zijn en op een correcte wijze worden uitgevoerd.
- Het onthaal gebeurt door de contactpersoon of een ander teamlid. Tijdens het proces van de vraagverheldering worden de leerling en/of de ouders betrokken en worden de verschillende mogelijkheden afgetoetst.
- De ontvanger van de vraag bepaalt of er een multidisciplinair teamoverleg dient door te gaan. Er is vaak informeel overleg tussen de psychologische discipline en de maatschappelijke discipline, de andere disciplines worden niet altijd betrokken. Er bestaan geen criteria of centrumafspraken over de wijze waarop en wanneer een multidisciplinair team dient samen te komen.
- De kortdurende begeleidingen binnen het domein psychosociaal functioneren (PSF) zijn vooral gericht naar het bieden van ondersteuning en/of het toeleiden naar het netwerk. Het aantal sessies binnen een kortdurende begeleiding, zoals vermeld in het 'BVR operationele doelstellingen', kan niet altijd worden gerespecteerd omwille van soms lange wachtlijsten bij externe diensten.
- Uit de gesprekken met de teams blijkt dat de medewerkers bij zorgvragen binnen het domein PSF oog hebben voor de begeleiding van de prioritaire doelgroepen. Er wordt bijzondere aandacht gegeven aan het eerste leerjaar B, het beroepsvoorbereidend leerjaar en het beroepsonderwijs.
- De medewerkers hebben een goed zicht op het zorgbeleid in de scholen. De zorg vanuit het CLB sluit aan bij de eerstelijnszorg van de school. Afspraken tussen school en CLB in functie van de taken en de verantwoordelijkheden inzake de leerlingenbegeleiding worden gemaakt in de cel leerlingenbegeleiding of op het MDO. Het is raadzaam om binnen de organisatie vast te leggen op welke manier deze afspraken worden bijgehouden in het dossier. De wijze waarop school en CLB de leerlinggebonden activiteiten in functie van zorgvragen PSF aanpakken wordt onvoldoende omschreven in de bijzondere bepalingen.
- De CLB medewerkers coachen de leerkrachten in functie van de begeleiding van de leerlingen en sensibiliseren de scholen om de leerlingen en ouders probleembewust te maken zodat ze zelf de stap naar het CLB zetten.
- De tussenkomsten en begeleidingsactiviteiten worden meestal in beeld gebracht in het multidisciplinair dossier via het ARD. Hierdoor is het voor de medewerkers moeilijker om het overzicht van het traject te behouden.
- Er zijn ondersteunende materialen en vragenlijsten aanwezig m.b.t. het domein PSF. De materialen zijn terug te vinden op de server en in de bibliotheek. Er is een ankerfiguur PSF die de informatie bundelt, zorgt voor de doorstroming en het provinciale overleg volgt. Daarnaast zijn er ook deskundigheidswerkgroepen die in functie van meerdere thema's ondersteunend materiaal bundelen en/of ontwikkelen (bijvoorbeeld: pesten, rouwverwerking, sociale vaardigheden, opvoedingsondersteuning, ...).

5.1.3 Preventieve gezondheidszorg

Algemene consulten

Voldoet

Vaststellingen

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp niet steunen op geregistreerde gegevens.

- Het CLB onderschrijft de visie preventieve gezondheidszorg van West – Vlaanderen waarin ook de plaats van een consult wordt gedefinieerd.

- Het centrum maakt een elektronische jaarplanning op in drie fasen. Deze wordt opgemaakt op basis van schoolfiches en rekening houdend met verschillende factoren zoals taakbelasting van de medewerkers, beschikbaarheid van de medische circuits, leeftijdsgroepen en specifieke noden van scholen en leerlingen. Selectieve onderzoeken en/of afwezige leerlingen worden in de planning opgenomen of er worden restgroepen georganiseerd. Vaccinaties worden gegeven op school buiten de context van het consult. Het centrum streeft naar een maximale onderzoeksgraad.
- Het centrum voert alle leeftijdsgebonden consulten uit conform de regelgeving en de aanbevelingen in de standaarden.
- Administratieve ondersteuning is voorzien. Er werden afspraken gemaakt. Er is een draaiboek opgemaakt per vestiging.
- Het CLB voorziet wachtzaalactiviteiten mits de inzet van extra personeel en de leerkracht.
- Om een kwaliteitsvol onderzoek te kunnen uitvoeren bundelt het centrum alle relevante gegevens op basis van gegevens van K&G, de oudervragenlijsten en het multidisciplinair dossier. De in ontwerp zijnde anamneselijst voor leerlingen van verschillende leeftijdsgroepen kan aanvullende informatie opleveren.
- Ouders en leerlingen worden geïnformeerd over de inhoud van het consult via de website en de oudervragenlijsten. Voor de leerlingen worden bepaalde items toegelicht voor de aanvang van het onderzoek. Een extra folder voor de leerling is in ontwerp. De resultaten van het consult worden tijdig en met de nodige uitleg bezorgd.
- Voor prioritaire doelgroepen worden anderstalige vragenlijsten voorzien en wordt praktische hulp geboden zoals hulp bij het invullen van de oudervragenlijsten of een huisbezoek. Voor de OKAN-groep worden extra initiatieven genomen. De te onderzoeken groepen zijn kleiner en er wordt informatie gegeven in de klas aan de hand van een video.
- Bij het onderzoek van de tweede kleuterklas wordt aandacht besteed aan taal en motoriek op maat van de kleuter. Het is aanbevolen te zoeken naar mogelijkheden om een grotere ouderbetrokkenheid na te streven bij de kleuteronderzoeken zoals voorgeschreven in het 'BVR operationele doelen'. Het centrum heeft positieve ervaringen met het uitnodigen van ouders naar het gericht consult in de eerste kleuterklas en geeft hier momenteel de voorkeur aan.
- Het centrum heeft fiches uitgewerkt per doelgroep waarin de uitgangspunten, visie en doelstellingen, de werkmiddelen voor de CLB-medewerker en de school, de procedure van onderzoek, de kalender, de concretisering en afspraken in zijn opgenomen. Dit kan een bron van informatie zijn voor nieuwe medewerkers, een gelijkgerichte werking bevorderen en behoeden dat iedereen 'een eigen systeem van onderzoeken' ontwikkelt.
- Ontwikkelingen en evoluties binnen het domein preventieve gezondheidszorg worden opgevolgd.
- Sommige paramedisch werkers hebben de nodige expertise verworven om een deel van de kleuterbegeleiding op zich te nemen aansluitend op de MDO's op school.
- Het centrum voorziet in een gedeeltelijke vrijstelling voor een coördinerend arts. De taakinfilling is omschreven en werd gecommuniceerd met alle medewerkers. Dit is van belang gezien de verantwoordelijkheid voor het bijhouden en verwerken van gezondheidsgegevens, het toezicht op de implementatie van de standaarden en projecten, de gelijkgerichte werking en de medische infrastructuur.
- De planning werd op basis van ervaringen en voortgangsgesprekken met de scholen bijgestuurd. De implementatie van de standaarden wordt opgevolgd via de disciplinevergaderingen. Het centrum beschikt momenteel niet over cijfergegevens (alles wordt geregistreerd in Lars) om de eigen werking bij te sturen, initiatieven te nemen en om de afspraken tussen de school en het CLB meer specifiek te beschrijven in de bijzondere bepalingen. Een systematische evaluatie zowel intern als extern kan verbeterpunten opleveren die bijdragen tot een kwaliteitsvollere dienstverlening. Vanuit kwaliteitszorg wordt gezocht naar methodieken voor een meer gestructureerde en systematische evaluatie.
- De medische equipe neemt deel aan het formeel multidisciplinair overleg. Vraaggestuurde begeleiding en ondersteuning van het gezondheidsbeleid op school wordt waar mogelijk opgenomen. De impact van de verplichte onderzoeksopdracht en het feit dat er niet steeds onderscheid gemaakt wordt tussen wat opgelegd wordt door de regelgeving en wat men in realiteit (extra) uitvoert is binnen deze context een blijvend aandachtspunt.

5.1.4 Schoolondersteuning

Projecten rond prioritaire doelgroepen

Voldoet

Vaststellingen

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp niet steunen op geregistreerde gegevens.

- Het centrum heeft geïnvesteerd in het reflecteren, sensibiliseren en professionaliseren van alle medewerkers over kansarmoede en GOK. Er is een werkgroep kansenbevordering. De werkgroep formuleerde doelstellingen op 4 niveaus: niveau CLB, niveau van de scholen, niveau van het gezin en de buurt en niveau netwerkvorming. De voorzitter van de werkgroep kansenbevordering volgt de vormingen en intervisiemomenten van de koepel. De informatie vanuit de werkgroep stroomt door naar de andere medewerkers via de disciplinevergaderingen, personeelsvergaderingen en via de nieuwsbrief Kanaal.
- Er is een visietekst kansenbevordering die de krachtlijnen aangeeft met betrekking tot de werking van het CLB omtrent kansenbevordering. Vanuit de visietekst van de koepel werd een eigen centrumvisie ontwikkeld.
- Bij de medewerkers bestaat er een sterke basishouding in het omgaan met kansarmen. De medewerkers werken aanklappend en organiseren drempelverlagende activiteiten om het rechtstreeks contact met kansarme leerlingen en ouders te faciliteren. De werking van de teams richt zich hoofdzakelijk naar individuele gesprekken met leerlingen en ouders. De aandacht hierbij is vooral gericht op het materiële, pedagogische en sociale aspect.
- Sommige teamleden brengen de populatie van hun scholen in kaart door middel van het maken van klasfoto's/schoolfoto's. De gegevens vanuit de klasfoto's/schoolfoto's, alsook de gegevens vanuit de omgevingsanalyse, worden nog te weinig gebruikt in functie van het ondersteunen van de school als systeem.
- Er is een sterke betrokkenheid bij de begeleiding van de OKAN leerlingen, dit zowel op individueel niveau als op niveau van de school. Het centrum ondersteunt de school bij de schoolloopbaanbegeleiding, er is een goede samenwerking uitgebouwd met de vervolgschoolcoach en er wordt extra zorg besteed aan deze leerlingen bij de activiteiten in functie van de preventieve gezondheidzorg.
- Uit gesprekken met teams blijkt dat er zeker een aanzet is om meer schoolondersteunend te werken in functie van art 22 DCLB en GOK. Er werden enkele projecten opgestart ter ondersteuning van de school: taalactiveringsprojecten, projecten rond relationele en sociale vaardigheden, projecten om ouders meer bij de school te betrekken, ... Deze projecten en activiteiten worden regelmatig geëvalueerd maar dit stroomt nog onvoldoende door naar andere medewerkers.
- Art 22 DCLB is door de meeste medewerkers gekend. Uit gesprekken met teams blijkt dat het in de praktijk nog moeilijk is om sommige scholen te motiveren om mee te denken in dit kader. De teams hebben hiervoor voortdurende aandacht en blijven de scholen wijzen op de achterstellingmechanismen en hoe men ermee dient om te gaan.
- Er is betrokkenheid van de medewerkers bij de ondersteuning van de GOK-werking in de scholen hoewel deze betrokkenheid niet in alle scholen even groot is. Men heeft een zicht op de doelgroepleerlingen, de GOK-thema's en het GOK-actieplan van de scholen. Om na te gaan of de acties die de scholen opnemen effect hebben bij de prioritaire doelgroepen, dienen alle teams betrokken te blijven bij de GOK-werking in de scholen. De concrete werking in de scholen wordt onvoldoende beschreven in de bijzondere bepalingen.
- Het centrum heeft in functie van de kansenbevordering een netwerk uitgebouwd met externe diensten. Er wordt samengewerkt met o.a. de buurtwerking, OCMW, stad Brugge, Daarnaast is het centrum bezig met de verdere uitbouw van een sociale kaart m.b.t. kansarmoede.
- Er is een LOP basisonderwijs en een LOP secundair onderwijs. De directie en de voorzitter van de werkgroep kansenbevordering nemen deel aan de vergaderingen van het dagelijks bestuur en de (tijdelijke) LOP werkgroepen worden door enkele medewerkers opgevolgd.

5.2 Schoolloopbaan

5.3 Outcomes

5.4 Tevredenheid

5.4.1 Tevredenheidsonderzoek door het CLB

- Het VCLB Brugge(n) deed zelf een beperkt aantal peilingen m.b.t. de tevredenheid van haar cliënten (leerlingen en ouders - 2006). Deze hadden o.m. betrekking op de medische onderzoeken 3^e secundair en kortdurende individuele begeleidingen.
- De resultaten van deze bevragingen werden verwerkt en geanalyseerd. Voor wat betreft het medisch luik hebben ze geleid tot een bijsturen van de oudervragenlijsten.

5.4.2 Tevredenheidsonderzoek bij het personeel door de inspectie

- In de enquête geeft het personeel blijk van een sterk algemeen welbevinden. Deze tevredenheid wordt bevestigd tijdens de gesprekken met de verschillende disciplines.
- Men ervaart voldoende steun van de directie/het beleid ook in moeilijke situaties. De directie weet knopen door te hakken en beslissingen te nemen. De medewerkers zouden voor bepaalde zaken duidelijker centrumafspraken, meer feedback en follow-up van genomen beslissingen op prijs stellen.
- Er is een sterke doelmatigheidsbeleving. Men ervaart waardering van leerlingen, ouders en scholen. Er is een duidelijke jobsatisfactie aanwezig.
- In het centrum heerst een aangename sfeer. Men ervaart een sterke collegialiteit over de disciplines heen. Rekening houdend met het feit dat VCLB Brugge(n) een groot centrum is en twee vestigingen heeft waar de ontmoetingsruimten en -mogelijkheden verschillend zijn, is dit een positieve vaststelling.
- De verwachtingen aan het CLB zijn hoog wat de werkdruk doet toenemen. Daarnaast zijn een strakke planning, pieken van planlast, meerdere scholen met verschillende culturen, steeds complexer wordende problematieken en een uitgebreide registratie en administratie elementen die medebepalend zijn. Soms heeft men het gevoel controle te verliezen en stelt zich de vraag hoe lang men het nog zal volhouden.
Het probleem stelt zich nog duidelijker bij deeltijds werken waar deelname aan verplichte centrumactiviteiten en een veelheid aan teams en werkgroepen de tijd voor het veldwerk vermindert.
- Uit de bevraging blijkt dat de medewerkers over een aangepaste infrastructuur en voldoende materiaal beschikken om hun onderzoeks-, administratieve en begeleidingsopdrachten goed te kunnen uitvoeren. De gesprekken geven een nuancering voor de vestigingsplaatsen. De medewerkers getuigen inspraak te hebben bij de inrichting en meubilering van de gebouwen en aankoop van uitrusting. Een aandachtspunt is de auditieve privacy in de burelen en gesprekslokalen die momenteel niet overal gegarandeerd is. Daarnaast is, volgens de meerdere personeelsleden, de ICT-infrastructuur te beperkt.
- Het personeel kan zich in voldoende mate professioneel ontwikkelen. Medewerkers zijn van mening dat het soms zinvol kan zijn met meerderen samen een vorming te volgen in het kader van implementatie en gelijkgerichte werking.
Uit de enquête blijkt dat zorg besteed wordt aan de begeleiding van beginnende medewerkers. In de gesprekken wordt duidelijk dat de vraag naar feedback en follow-up vanuit het beleid ook hier aanwezig is.
- De resultaten van de bevraging en de gesprekken met de medewerkers geven aan dat zij de leerlinggebonden activiteiten momenteel belangrijker achten dan schoolondersteuning en dit luik als positiever ervaren. Onvoldoende bagage en deskundigheid worden als mogelijke oorzaken geduid.
- De netwerkontwikkeling geeft aanleiding tot een hoge mate van tevredenheid en ondersteunt het eigen functioneren.

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.1.1 Leiderschap

De staf en/of het beleidsteam tracht het centrum te laten ontwikkelen tot een lerende organisatie die rekening houdt met de scholen, de leerlingen en de ouders en die tracht een kwaliteitsvolle dienstverlening uit te bouwen. Hierbij wordt aandacht besteed aan de betrokkenheid van alle medewerkers.

6.1.2 Visie

Het centrum vertrekt vaak van bestaande visieteksten (bvb koepelniveau) om te komen tot een centrameigen visie. Er is nog geen uitgewerkte visietekst voor alle onderdelen van de opdracht waarvoor het centrum geplaatst is. Het beleid probeert via allerlei overlegkanalen en werkgroepen de medewerkers zoveel mogelijk te betrekken bij de operationalisering van reeds ontwikkelde visieteksten.

6.1.3 Besluitvorming

Het beleid tracht tijdens de besluitvorming zoveel mogelijk rekening te houden met suggesties die door de medewerkers worden aangereikt (participatieve besluitvorming). De medewerkers voelen zich gesteund, vooral wanneer beslissingen moeten genomen worden aangaande de invulling en de uitvoering van de opdracht van het CLB.

Uit gesprekken met medewerkers komt naar voor dat feedback over en follow-up van de implementatie van de genomen beslissingen iets sterker mag uitgebouwd worden.

6.1.4 Kwaliteitszorg

6.1.4.1 Zelfevaluatie

Vaststellingen

- Het centrum is in 2007 gestart met het uitvoeren van een grondige zelfevaluatie over een bepaald onderwerp in samenwerking met een externe dienst (ISW Limits). De zelfevaluatie had als doel om het welzijn/welbevinden van alle medewerkers in kaart te brengen door middel van het maken van een psychosociale risico analyse.
- De zelfevaluatie is vanuit een bottom-up aanpak opgestart en werd gecoördineerd door een kerngroep. Er werd via een instrument (breed spectrum) een bevraging gedaan om de psychosociale en organisatorische risicofactoren op de verschillende niveaus in het centrum op te sporen. Alle personeelsleden werden betrokken. De sterke en zwakke punten werden duidelijk. Uit de bevraging kwamen een aantal knelpunten naar voor die door het kernteam herleid werden naar twee werkpunten: meer feedback in functie van het functioneren en steun van de leidinggevendenden.
- Als vervolgtraject werd er vanuit de resultaten van de bevraging gewerkt met focusgroepen met als doel de vastgelegde werkpunten te concretiseren, de noden en verwachtingen te expliciteren en mee na te denken over mogelijke oplossingsstrategieën. De resultaten van de groepsgesprekken werden eerst besproken met de kerngroep en daarna met alle personeelsleden (personeelsvergadering in februari 2009).
- Er werden 5 actiepunten geformuleerd: (1) het onthaal, begeleiding en feedback aan nieuwe medewerkers; (2) taakverdeling, verantwoordelijkheden, aanspreekpunten binnen het beleidsteam; (3) de praktijk van de functioneringsgesprekken; (4) feedback onder collega's/cliënten en schoolpersoneel en (5) interne communicatie. Per actiepunt werd er een taakverdeling opgemaakt.
- De thema's (1) onthaal, begeleiding en feedback aan nieuwe medewerkers en (2) de taakverdeling, verantwoordelijkheden, aanspreekpunten binnen het beleidsteam zijn afgerond. De andere thema's zijn nog lopende.
- Er is een rapport van de zelfevaluatie waarin de globale resultaten van de psychosociale risicoanalyse vermeld staan. Een rapport van het proces van de zelfevaluatie is er niet en de link tussen de zelfevaluatie en het kwaliteitssysteem werd niet gemaakt.

6.1.4.2 Kwaliteitssysteem

Vaststellingen

- Het centrum heeft een visie op kwaliteitszorg uitgeschreven en besteedt bij het werken aan kwaliteit zowel aandacht aan de primaire (gericht op de cliënt) als aan de secundaire processen (ondersteunende, interne) processen.
- Er werd een kwaliteitsstructuur gecreëerd. Een kwaliteitscoördinator werd aangesteld. Aan de opdracht werd een vrijstelling van 2/10 verbonden. Er werd geen individueel functieprofiel uitgeschreven. De kwaliteitscoördinator volgt de opleiding kwaliteitszorg en neemt deel aan de provinciale kwaliteitsstuurgroep. Ze maakt deel uit van het beleidsteam. De huidige kwaliteitscoördinator is sinds september 2009 gestart en probeert het kwaliteitsdenken te implementeren in het centrum. Daarnaast is er een kwaliteitswerkgroep die zich vooral bezig houdt met het uitwerken van concrete thema's die aansluiten bij de dagdagelijkse werking. De werkgroep heeft geen duidelijke taakomschrijving, te weinig concrete doelstellingen geformuleerd en geen termijnplanning opgemaakt. Het beleidsteam zorgt voor het kwaliteitsmanagement.
- Er zijn vrij recent drie kwaliteitsplannen (DRM, teamconcept en HGW) opgemaakt door de kwaliteitscoördinator. Deze werden nog niet gecommuniceerd met de andere medewerkers. De kwaliteitsplannen zijn niet conform de regelgeving omdat ze inhoudelijk nog niet voldoende werden uitgewerkt. De inhoud beperkt zich tot de beschrijving van de historiek en enkele doelstellingen, die niet SMART geformuleerd zijn.
- Er zijn meerdere verbeteracties opgestart. Voor deze acties wordt meestal niet gewerkt volgens de principes van de kwaliteitscirkel. Dit heeft tot gevolg dat er een gebrek is aan samenhang en dat de acties onvoldoende in een ruimer geheel gekaderd worden.
- De opbouw van het kwaliteitshandboek is gebaseerd op het model van de Tijdelijke Decretale Stuurgroep. De inhoudelijke invulling is nog te beperkt. Een beschrijving van het kwaliteitssysteem is niet opgenomen, de kwaliteitsdoelstellingen zijn niet vastgelegd en er worden geen termijnen vermeld. Het centrum heeft vooral kwaliteitsfiches, praktisch ondersteunend materiaal in functie van de primaire en de secundaire processen, opgenomen. Naast het kwaliteitshandboek is er op de server ook nog de map "iedereen" waarin veel praktische documenten staan. Het verband tussen deze fiches en het kwaliteitshandboek is onvoldoende duidelijk. Het kwaliteitshandboek is elektronisch beschikbaar voor alle medewerkers.
- Naast de elementen vanuit de zelfevaluatie, de evaluaties van projecten en activiteiten zijn er andere gegevens ter beschikking (doelgroepleerlingen, dyslexieattesten, attesten BuO, leerstoornissen, tevredenheidsgegevens, gegevens vanuit functioneringsgesprekken, ...). Men maakt nog te weinig gebruik van deze gegevens in functie van het bepalen van de prioriteiten bij de zelfevaluatie en de kwaliteitszorg.

Inbreuken tegen de regelgeving:

- DCLB art. 96 en 97

6.2 Personeel

6.2.1 Personeelsbeheer

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de zorg en ondersteuning bij de uitbouw van dit proces
- de integratie van ontwikkeling en -innovatie
- het operationaliseren van een gedragen visie.

6.2.1.1 Personeelsorganisatie

Vaststellingen

- Het centrum beschikt over volgende omkaderingsgewichten: (a) lineair = 67,47; (b) extra GOK-omkadering = 1,57 en geen densiteit. Daarnaast ontvangt het centrum nog enkele fracties via overdracht van andere centra en worden ook enkele fracties afgestaan voor de organisatie van taken op overkoepelend niveau. Dit resulteert in een totaal omkaderingsgewicht van 69,69. Hiermee situeert het centrum zich in de groep van de grote centra. De extra GOK-omkadering werd vooral ingezet voor de scholen met de meeste GOK-leerlingen.
- Het centrum kiest ervoor om de medewerkers maximaal te laten werken voor de leerlingen en de scholen. Dit heeft voor gevolg dat daarnaast ook centrumtaken dienen vervuld te worden zonder vrijstelling van opdrachten.
- Het personeel is gespreid over twee vestigingsplaatsen. Voor elke vestigingsplaats werd een verantwoordelijke aangesteld. In de ene vestigingsplaats werken de medewerkers die het basisonderwijs en het buitengewoon basisonderwijs begeleiden. In de andere vestiging zijn de medewerkers werkzaam in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs en in de deeltijdse leersystemen gehuisvest.
- Men werkt met een traditioneel teamconcept: per school is een multidisciplinair team van 4 personeelsleden samengesteld. Voor elke school werd een contactpersoon aangeduid. In het basisonderwijs neemt vooral de p-discipline deze taak op zich behalve in de GOK-scholen waar de maatschappelijke discipline deze opdracht vervult. In sommige kleuterscholen is de paramedisch werker contactpersoon. In het secundair onderwijs kan zowel de p-discipline als de maatschappelijke discipline contactpersoon zijn. De artsen zijn geen contactpersoon.
- Wat de taakinvulling betreft van de verschillende disciplines stellen we vast dat de organisatie gekozen heeft voor een horizontale taakverdeling voor de meeste disciplines.
- Er is een organogram beschikbaar. Meerdere medewerkers hebben een coördinerende taak op zich genomen en maken deel uit van het beleidsteam. Zij hebben hiervoor een vermindering gekregen van werkzaamheden in de scholen. De coördinatoren/verantwoordelijken werden door het beleid aangezocht vooral omwille van ingeschatte competenties. Tot op heden werd voor de meeste coördinatiefuncties een (aanvullende) functiebeschrijving opgesteld. De coördinatiefuncties/verantwoordelijkheden betreffen o.a.: vestigingsverantwoordelijke, disciplineverantwoordelijke, niveauverantwoordelijke, inhoudelijke onderwerpen (bv. kansenbevordering, kwaliteitszorg), beleidsondersteuning, ...
- Ook werden verantwoordelijken/contactpersonen aangeduid voor ICT, het welzijnsbeleid, het onthaal en begeleiding van nieuwe medewerkers, de testhoteek, de sociale kaart, STIP, ... Er wordt verwacht dat elk personeelslid een bijdrage levert die ten goede komt aan de organisatie.
- In de jaarplanning zijn vaste momenten voorzien voor de disciplinevergaderingen (6 wekelijks), de personeelsvergaderingen (6 wekelijks), de multidisciplinaire teambesprekingen, de werkgroepen, de informatie-uitwisseling van de vorming (DOVO), de deskundigheidsclusters, ...
- Voor de aanwerving van nieuw personeel hanteert het centrum geen uitgeschreven procedure. Er worden gesprekken gevoerd met kandidaten door het beleidsteam samen met de disciplineverantwoordelijke. Criteria die een beslissing mede beïnvloeden zijn gekoppeld aan de bestaande functiebeschrijvingen van elke discipline. Men geeft, waar mogelijk, voorrang aan stagiairs en interimarissen omwille van het feit dat die medewerkers het centrum en zijn werking beter kennen en omdat het beleidsteam de attitudes en competenties enigszins kan inschatten.

6.3 Logistiek

6.3.1 Materieel beleid

6.3.1.1 Financiële middelen

6.3.1.2 Kostenbeheersing

6.3.1.3 Uitrusting

6.3.1.4 Infrastructuur

Vaststellingen

- De vier medische circuits van het centrum voldoen niet aan de regelgeving (cfr infra). De auditieve privacy is onvoldoende gegarandeerd.

- De meerderheid van de bijzondere consulten gaan door in de school en daarom werd ook de infrastructuur in zeven scholen voor buitengewoon onderwijs gecontroleerd.
- De lokalen die gebruikt worden voor de bijzondere consulten in de Vrije school Haverlo (Type 1) en de GVBuBO De Boomgaard (Type 1) voldoen niet aan de regelgeving. Bijgevolg kunnen de bijzondere consulten er niet langer doorgaan.
- In de andere scholen nl. GVB Spermalie (Type 6 en Type 7), KI Spermalie BuSO (Type 6 en Type 7), GVBuBO Ter Dreve (Type 2), GVBuBO De Berkjes (Type 3), GVBuBO Het Anker (Type 3 en Type 7) en BuO De Spycker (Type 8) is het verantwoord de consulten in een voor de leerlingen vertrouwde omgeving te laten doorgaan gezien hun eigen specificiteit en handicap en de ondersteuning door het MPI of observatiecentrum. De lokalen zijn comfortabel en hygiënisch en de werkwijze wordt aangepast aan de specifieke noden.

Het is aangewezen ook volgende aandachtspunten in acht te nemen:

- o voldoende afstand voorzien voor de leerlingen die wachten op de gang al dan niet met een begeleider gezien geen geluidsisolerende deuren tussen de gang en de gebruikte lokalen (cfr art 3 BVR)
- o een temperatuurmeter voorzien in de gang, het lokaal van de verpleegkundige en het lokaal van de arts om de voorgeschreven temperatuur te garanderen
- o privacymogelijkheid voor de leerlingen voorzien en/of benutten in het dokterslokaal (scherm of paravan)
- o deontologisch handelen in verband met het bijwonen van een consult door een therapeut en/of begeleider
- o een afgesproken werkwijze consequent toepassen
- Schriftelijke afspraken met de scholen omtrent infrastructuur en werkwijze op basis van onderstaand BVR en onder de eindverantwoordelijkheid van de coördinerend arts strekt tot aanbeveling.

Inbreuken tegen de regelgeving

- Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de inrichting en de uitrusting van de infrastructuur voor de uitvoering van medische consulten door de centra voor leerlingenbegeleiding dd. 14.11.2008

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Curriculum

6.4.2 Begeleiding

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de zorg en ondersteuning bij de uitbouw van dit proces
- de integratie van ontwikkeling en -innovatie
- het operationaliseren van een gedragen visie.

6.4.2.1 Afstemming school en CLB

Vaststellingen

- Nadat het nieuwe model van bijzondere bepalingen (BB) werd besproken heeft het beleidsteam de directies van de scholen geïnformeerd via de centrumraad. De CLB medewerkers en de leerkrachten waren hierbij niet aanwezig.
- Er werd door het beleidsteam vooropgesteld dat de BB een beeld moesten geven van de samenwerking tussen school en CLB en dat het document moest evolueren tot een praktisch bruikbaar werkinstrument. Deze BB worden elk jaar volledig opnieuw opgemaakt op vraag van de scholen.
- Door het beleidsteam werd het model van de BB ingevuld met de elementen die voor alle scholen van belang waren zodat de medewerkers dit niet zelf dienden uit te werken.

- De medewerkers werden geïnformeerd en voorbereid via de personeelsvergadering en de disciplinevergaderingen.
- Elk jaar wordt een handleiding opgesteld (Aandachtspunten bij het gebruik van het nieuwe model BB VSKO-VCLB 2009-2010), die samen met de handleiding van de koepel ter beschikking wordt gesteld ter ondersteuning van de teams die in gesprek moeten gaan met de scholen. Deze handleiding bevat praktische richtlijnen voor de medewerkers.
- Het overleg met de scholen gebeurt in principe door het volledige schoolteam. Dit is niet steeds haalbaar ten gevolge van praktische besommeringen, maar wel aangewezen.
- Na het opstellen van de teksten door de contactpersoon worden alle BB nagelezen door leden van het beleidsteam. Hierbij kan corrigerend en/of aanvullend opgetreden worden.
- Het beleidsteam zorgt voor de aansturing van het volledige proces en biedt ook ondersteuning aan de schoolteams indien bepaalde besprekingen moeilijker verlopen.
- Er werd een leidraad voor de voortgangsgesprekken opgemaakt ter ondersteuning van het evaluatieproces dat elk jaar plaats vindt. Na de bespreking met de scholen wordt een schriftelijke neerslag opgesteld. Deze voortgangsgesprekken vormen dan de basis voor bijsturingen, indien nodig, van de samenwerking voor het volgend schooljaar.
- Uit gesprekken blijkt dat het invullen van deze BB een vrij lastige aangelegenheid is omdat sommige scholen dit document eerder als overbodig en nutteloos bestempelen. Ook sommige CLB-medewerkers ervaren dit document niet als een echt werkinstrument om de samenwerking met de scholen te optimaliseren en verder te verfijnen.
- Het gebruik (verzamelen en analyseren) van gegevens over de noden en behoeften van leerlingen en over de zorgstructuur van de scholen (schoolfoto) kan een hulpmiddel zijn om tot meer schoolspecifieke afspraken te komen.

6.4.2.2 Hulpverlening

Er werd tijdens de doorlichting een beroep gedaan op een externe deskundige voor het onderzoek van het werkingsprincipe 'multidisciplinair werken'.

- Multidisciplinair handelen is een door de regelgeving verplicht werkingsprincipe binnen de CLB. De aandacht voor dit werkingsprincipe blijkt uit (1) de aanwezigheid van een visie op transdisciplinair werken, (2) het structureel voorzien in de planning van overlegmomenten, (3) het zoeken naar een functioneel teamconcept en (4) de bevraging van de medewerkers over de huidige invulling van teamoverleg.
- Een aantal factoren zijn belangrijk om het multidisciplinair handelen binnen het CLB mogelijk te maken: (1) het personeelsbeleid, (2) de bereidheid tot samenwerking, (3) de structurele mogelijkheden, (4) de inhoudelijke ondersteuning en (5) de uitwerking van handelingsgericht werken (HGW) als faciliterende factor.
- Binnen het personeelsbeleid is er betrokkenheid, is er aandacht voor het welbevinden van het personeel. De personeelsleden krijgen voldoende mogelijkheden om vorming te volgen. De deskundigheidsgroepjes zijn een schakel binnen de deskundigheidsverhoging. Het is echter aan te bevelen om ook vanuit het team de vorming te benaderen en om de functie van de contactpersoon duidelijk te omschrijven.
- We hebben vastgesteld dat onder de personeelsleden een grote bereidheid tot samenwerking aanwezig is. Er is weinig hiërarchie en er heerst openheid in de communicatie. De basishoudingen voor een goede samenwerking zijn in sterke mate aanwezig.
- Het centrum heeft geopteerd voor de uitwerking van een transdisciplinaire werking. De visietekst die hierbij duiding geeft is nog in volle ontwikkeling. Binnen de organisatie is een vast moment voor multidisciplinair teamoverleg in de jaarplanning opgenomen. Door de veelheid van vergaderingen en werkgroepen die doorgaan op dezelfde namiddag komt het multidisciplinair handelen soms in het gedrang.

- De inhoudelijke uitbouw van het teamoverleg kan nog verbeterd worden. Het kwaliteitsplan dat hiervoor de nodige sturing moet geven mist duidelijke doelstellingen en termijnen binnen dewelke bepaalde resultaten dienen gehaald te worden. Om te komen tot een nieuw (beter) teamconcept werd een tijdelijke werkgroep opgericht, maar ook hier ontbreken duidelijke doelstellingen. Criteria om te bepalen wanneer een casus op het teamoverleg moet gebracht worden ontbreken. De wijze waarop het teamoverleg in de huidige situatie functioneert kan efficiënter gemaakt worden door (a) een voorzitter aan te duiden, (b) een agenda te bepalen, (c) een notulist aan te stellen en (d) de conclusies te noteren in het dossier. Hierbij kan het consequent gebruik van het intakeformulier een stimulerende factor zijn.
- Het centrum heeft gekozen voor de implementatie van HGW. Handelingsgericht werken vraagt om een multidisciplinaire benadering van de problemen en kan dus een belangrijke bondgenoot zijn in het proces naar een optimalisering van het multidisciplinair denken. De aandacht voor positieve kenmerken en protectieve factoren naast aandacht voor de problemen waarvoor de leerling werd aangemeld, komt beter tot zijn recht via een multidisciplinaire benadering. Het lijkt aan gewezen om beide elementen (teamwerking en HGD) niet los van mekaar te laten ontwikkelen.

Zie ook de leerlinggebonden activiteiten:

- Leren en studeren.
- Psychisch en sociaal functioneren

6.4.2.3 Preventieve gezondheidszorg

Zie resultaten - preventieve gezondheidszorg

- Algemene consulten.

6.4.2.4 Schoolondersteuning

Zie resultaten - schoolondersteuning

- projecten rond prioritaire doelgroepen.

6.4.3 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de zorg en ondersteuning bij de uitbouw van dit proces
- het vooropstellen en bewaken van effecten
- de integratie van ontwikkeling en innovatie
- het operationaliseren van een gedragen visie

6.4.3.1 Attesteringspraktijk

Vaststellingen

- Het centrum heeft een interne visietekst 'Doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs'. In dit document zijn het doel en de structuur van het buitengewoon onderwijs opgenomen naast de omschrijving van de verschillende types, criteria voor doorverwijzing en het proces van de begeleiding. Deze tekst werd gecommuniceerd met de scholen via een infonamiddag voor zorgcoördinatoren.
- Het uitgangspunt van het centrum is dat de school als eerste hun zorg uit naar de ouders. Vervolgens zal het centrum de leerkracht coachen. Indien dit onvoldoende blijkt wordt externe hulp ingeschakeld en tenslotte kan geopteerd worden voor een doorverwijzing.
- Voor de attestering naar het BuO werd een 'fiche primair proces' uitgewerkt. Deze vermeldt de doelstellingen, de werkmiddelen, de procedure en de aandachtspunten. Daarnaast zijn nog verschillende ondersteunende fiches beschikbaar zoals GON-begeleiding en het inschrijvingsverslag BuO. Hiermee streeft het centrum naar een gelijkgerichte werking doch rekening houdend met de eigenheid van elk kind en het verwerkingsproces van de ouders.

- Tot op heden heeft het CLB nog geen formele centrumafspraken opgesteld voor alle andere soorten attesteringen. De gelijkgerichtheid wordt hier nagestreefd via informele afspraken vooral na overleg binnen de psychopedagogische discipline.
- De kernactiviteiten worden uitgevoerd en de termijnen voor een traject zoals door de overheid bepaald in het 'BVR operationele doelstellingen' zijn gekend en haalbaar. Signalen komen terecht bij de contactpersoon via de overlegmomenten of informeel. Vraagverheldering gebeurt vaak door degene die de vraag ontvangt, meestal de contactpersoon. Voor verder onderzoek wordt eventueel beroep gedaan op teamleden.
- Ouders worden steeds betrokken bij de verschillende fasen van het traject. Het is aangewezen om tijdens het keuzeproces ook het kind in voldoende mate te betrekken.
- De activiteiten worden in het dossier bijgehouden via het ARD dat echter niet het handelingsgericht traject in beeld brengt.
- Tijdens het proces van attestering is er geen systematisch multidisciplinair overleg voorzien. Er zijn geen criteria afgesproken voor een multidisciplinair teamoverleg. Er wordt nauwelijks multidisciplinair overlegd over de onderzoeksmethodieken, onderzoeksvragen en/of hypothesen. Overleg gebeurt vaak informeel en beperkt zich tot enkele disciplines met als gevolg dat er niet altijd een neerslag van dit overleg is in het dossier. Er wordt wel altijd overlegd met de coördinator BuO en er kan beroep gedaan worden op collega's die werkzaam zijn in het buitengewoon onderwijs.
- Bij twijfel of moeilijke keuzes staat het belang van het kind centraal in het beslissingsproces. De directe aanwezigheid van het aanbod in relatie tot de woonplaats van het kind speelt geen beslissende rol. Het centrum waakt erover dat in erg zorgzame scholen tijdig de juiste beslissing genomen wordt wanneer de leezorgbehoefte van het kind de zorg op school overstijgt.
- Er is een vlotte samenwerking met het netwerk voor het verzamelen van gegevens in het kader van vraagverheldering.
- Na de attestering is geen opvolging voorzien. Follow-up kan interessante gegevens opleveren over de attesteringspraktijk van de organisatie en over de correctheid van uitgebrachte adviezen.
- Attestwijzigingen en de beslissing bij andere attesten (vervroegde instap lager onderwijs, verlengd verblijf kleuteronderwijs, verlengd verblijf lager onderwijs, advies bij de overgang van LO naar SO, ...) doorlopen een gelijkaardig traject.
- De wijze waarop de attesteringspraktijk wordt opgenomen in samenwerking met de school is onvoldoende schoolspecifiek beschreven in de bijzondere bepalingen.
- Het CLB heeft sinds een aantal jaren een overzicht van de geregistreerde gegevens betreffende de attesten BuO. Hieruit blijkt dat alle types aan bod komen met in het BuBaO een ruimer aandeel van type 7 en type 8 en in het BuSO van type 6 en type 7. Daarnaast beschikt het centrum over cijfergegevens betreffende attestwijzigingen en andere soorten attesten (bvb. vervroegde instap lager onderwijs, attest verlengd verblijf in het lager onderwijs, ...). Deze gegevens worden tot op heden niet geanalyseerd in het kader van evaluatie en bijsturing.
- In het centrum is een werkgroep BuO actief en de ankerfiguren BuO volgen de provinciale intervisie. De maatschappelijke evoluties aangaande attestering en leezorg worden opgevolgd.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin het CLB goed is

- De kwaliteitsvolle uitvoering van de consulten en de ondersteuning van het gezondheidsbeleid binnen de preventieve gezondheidszorg.
- Een hoge mate van motivatie en inzet, de collegialiteit, loyaliteit en de positieve sfeer bij de medewerkers.
- De wijze waarop het onthaal van nieuwe medewerkers is uitgebouwd.
- De aandacht voor het welbevinden en de ondersteuning van de medewerkers in hun functioneren.
- De cultuur van participatieve besluitvorming en betrokkenheid van het personeel bij de beleidsvoering.
- De uitbouw van het vormingsbeleid en de multiplicatie van gevolgde vormingen en nascholingen.
- De kwaliteitsvolle uitbouw van de leerlinggebonden activiteiten met bijzondere aandacht voor de prioritaire groepen.
- De keuze voor de implementatie van de principes van handelingsgericht werken bij de begeleiding van leerlingen in samenwerking met de school.

7.2 Relevante aspecten die het CLB kan verbeteren

- De opvolging van en de feedback aan het personeel over genomen beslissingen en afspraken.
- Het verzamelen, analyseren en aanwenden van beschikbare gegevens in het kader van afspraken met de scholen en de kwaliteitszorg.
- Het concreter en schoolspecifieker uitbouwen van de schoolondersteuning in het kader van acties gericht op de prioritaire doelgroepen.
- Het multidisciplinair denken en handelen in de verschillende fasen van het begeleidingstraject door alle medewerkers.
- De kwaliteitsverbetering meer systematisch en cyclisch aanpakken.
- De uitwerking van strategische beleidsplannen.
- De betrokkenheid van ouders bij het consult van de tweede kleuterklas.

7.3 Relevante aspecten die het CLB moet verbeteren

Financierings- of subsidiëringsvoorwaarden

- Artikel 39 van de decreet CLB, in het bijzonder punt 2
- Hoofdstuk XI - Artikel 96 en 97 van het decreet CLB

Regelgeving

- De medische infrastructuur voor de algemene consulten (cfr BVR dd 14.11.2008)

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning en subsidiëring **GUNSTIG BEPERKT IN DE TIJD**.

De hieronder aangekruiste (leer)prestaties scoren geheel of gedeeltelijk onvoldoende en hebben tot dit advies geleid:

Regelgeving	kwaliteitszorg / medische infrastructuur	
	DL-f	Voldoet niet
Beleidsplan/Beleidscontract		
Opstellen	J	
Conform art. 38 en art. 39 van decreet CLB (1/ 12/ 1998)	J	X
Leerlinggebonden activiteiten		
Leren en studeren	J	
Psychisch en sociaal functioneren	J	
Preventie gezondheidszorg		
Algemene consulten	J	
Schoolondersteuning		
Projecten rond prioritaire doelgroepen	J	

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2012** kunnen aantonen dat alle tekorten werden weggewerkt.

Hierbij moet de instelling de tussentijdse termijnen respecteren m.b.t. de volgende deelaspecten van regelgeving:

- medische infrastructuur: vanaf **1 september 2010**

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Guy De Paepe

Datum van verzending aan de directie en het bestuur:

Voor kennisname

De directie/het bestuur

Naam: